

HANDBÓK UM MÓTTÖKU NEMENDA MEÐ FJÖLBREYTTAN MENNINGAR- OG TUNGUMÁLABAKGRUNN Í GRUNNSKÓLA

Efnisyfirlit

Inngangur	3
Mál sem huga þarf að í upphafi.....	4
Lögheimili	4
Dvalarleyfi.....	4
Kennitala.....	4
Heilbrigðisvottorð.....	4
Fjölmenningsardeild Vinnumálastofnunar	5
Skólaganga barna flóttafólks frá Úkraínu.....	5
Innritun og móttaka	7
Undirbúningur viðtals.....	7
Varðandi túlka	7
Móttökuviðtal.....	7
Upplýsingar um skólann	8
Upplýsingar til annarra kennara	9
Upplýsingar til nemenda bekkjarins og foreldra	9
Undirbúningur í skólanum.....	10
Góð ráð fyrir fyrsta skóladag nemandans	10
Nám og kennsla	11
Foreldrasamstarf	11
Taka stöðuna	11
Skipulagt frístundastarf	11
Nýr kafli í aðalnámskrá grunnskóla	11
Stöðumat	12
Foreldrasamstarf	13
Menningaráfall	13
Samfélagsaðlögun	14
Móðurmál.....	14
Íslenska sem annað mál - Helstu kennsluaðferðir og leiðir.....	15
Ýmsar hagnýtar vefsíður.....	15
iPad í kennslu.....	17
Fimm auðveldar hugmyndir sem ganga upp í öllum námsgreinum.....	17
Námsmat og námsmatsaðlögun.....	18
Fylgiskjöl	20

Gátlisti yfir útprentuð gögn sem skóli afhendir forráðamönnum í móttökuvíðtali 1	21
Gátlisti fyrir móttökuvíðtal við nemanda með annað móðurmál en íslensku	22
Móttökuvíðtal notað með Stöðumatsvíðtali – stig 1 Tungumál og reynsla	23
Undanþága frá skyldunámi.....	25
Umsókn um undanþágu frá skyldunámi.....	26
Móttaka nemenda með annað tungumál – Víðtal 2	27
Víðmiðunarstundatafla í íslensku sem öðru tungumáli	28
Sports in schools of Kópavogur	32
Frístundastyrkur og íþróttafélög – Leisure Grant and Sports clubs in Kópavogur	33

Inngangur

Í lögum og aðalnámskrá grunnskóla er fjallað um móttöku nemenda. Í 16. gr. laga nr.91/2008 um grunnskóla segir:

- Kennsla í grunnskólum skal fara fram á íslensku. Heimilt er að nám fari fram á öðrum tungumálum en íslensku þegar það leiðir af eðli máls eða aðalnámskrá.
- Grunnskólar taka á móti nemendum sem eru að hefja skólagöngu, eru að skipta um skóla eða hefja nám sitt hér á landi, samkvæmt móttökuáætlun skóla eða sveitarfélags. Foreldrum skulu á þeim tímamótum veittar upplýsingar um skólagöngu barnsins og skólustarfið almennt og foreldrum með annað móðurmál en íslensku og heyrnarlausum foreldrum greint frá rétti þeirra til túlkaþjónustu.
- Móttökuáætlun vegna nemenda með annað móðurmál en íslensku skal taka mið af bakgrunni þeirra, tungumálafærni og færni á öðrum námssviðum. Tryggja skal að þessir nemendur og foreldrar þeirra fái ráðgjöf og aðgang að upplýsingum um grunnskólustarf.
- Nemendur með annað móðurmál en íslensku eiga rétt á kennslu í íslensku sem öðru tungumáli. Með kennslunni er stefnt að virku tvítyngi þessara nemenda og að þeir geti stundað nám í grunnskólum og tekið virkan þátt í íslensku samfélagi. Grunnskólum er heimilt að viðurkenna kunnáttu í móðurmáli nemenda með annað móðurmál en íslensku sem hluta af skyldunámi er komi í stað skyldunáms í erlendu tungumáli.

Markmið þessarar handbókar er að veita starfsfólki í grunnskólum Kópavogs upplýsingar og ráðgjöf varðandi móttöku og innritun erlendra nemenda. Tilgangurinn er að bæta aðferðir skólanna við móttöku nemenda með íslensku sem annað mál, og gera þær enn skilvirkari, þannig að nýir nemendur og foreldrar þeirra upplifi sig velkomna og örugga í nýjum skóla í nýju umhverfi.

Til hóps nemenda með annað móðurmál en íslensku teljast:

- börn sem hafa fæðst erlendis.
- börn sem eiga annað foreldrið eða báða af erlendum uppruna.
- börn sem hafa búið langdvölum erlendis og snúa aftur.

Efnið sem hér fer á eftir var unnið af Guðlaugu Snorradóttur sérkennara, Donata H. Bukowska fyrrum kennsluráðgjafa, Aðalheiði Diego Hjálmarsdóttur kennsluráðgjafa og Heklu Hannibalsdóttur verkefnastjóra á menntasviði Kópavogsbæjar.

Hafa skal í huga að handbókin er lifandi skjal sem verður uppfært og lagað eftir því sem við lærum og þróum starf okkar áfram. Dagsetning í neðanmáli gefur til kynna hvenær síðasta uppfærsla átti sér stað.

Mál sem huga þarf að í upphafi

Lögheimili

Mikilvægt er að nýir nemendur séu skráðir með lögheimili í Kópavogi. Ef nemandi er ekki með lögheimili í Kópavogi verður að sækja um að lögheimilissveitarfélagið greiði skólagönguna.

Dvalarleyfi

Meginreglan í grunnskólum Kópavogs er að veita nemendum, sem eru innflytjendur, skólavist eins fljótt og auðið er. Ekki er beðið eftir að þeir fái dvalarleyfi, heldur er áhersla lögð á að umsóknarferli sé komið af stað vegna þess. Meðan á umsóknarferli stendur eru nemendur utan þjóðskrár, en skráðir um leið og formlegt dvalarleyfi hefur verið afgreitt.

Ástæða á töfum á leyfisveitingu getur verið sú að foreldrar hafi ekki skilað umbeðnum gögnum til Þjóðskrár, s.s. ljósriti af vegabréfi, forsjárgögnum, staðfestu frumriti af fæðingarvottorði, húsnæðisvottorði eða þýðingu löggiltra skjalapýðenda á erlendum umbeðnum gögnum. Nánari upplýsingar má finna á vef Þjóðskrár, <https://www.skra.is>

Kennitala

Mikilvægt er að fylgjast með því að börn fái kennitölu. Til að geta sótt um kennitölu fyrir innflytjendabarn verður annað foreldrið að hafa dvalarleyfi. Framvísa þarf þýddu fæðingarvottorði barnsins í Þjóðskrá, Borgartúni 21, 105 Reykjavík. Foreldri verður að sækja um kennitölu fyrir barnið og vera sjálft með útgefið dvalarleyfi og skráð í Þjóðskrá. Ekki dugar að vera skráður í utangarðsskrá. Umsókn þarf að fylgja:

- a. Ljósrit úr gildu vegabréfi barnsins
- b. Gefa réttar upplýsingar um tilgang dvalarinnar á Íslandi
- c. Uppfylla eftirfarandi grunnskilyrði
  - Trygg framfærsla
  - Sjúkratrygging
  - Hreinn sakaferill

Sjá nánar á <https://island.is/dvalarleyfi-fyrir-born/skilyrði>

Ef barn er innritað í skólann án íslenskrar kennitölu er hægt að hafa samband við *Infomentor* og gefa upp nafn, fæðingardag og ár, bekk og kyn hjá viðkomandi barni. Starfsmaður *Infomentor* skráir barnið þá inn í Mentor og hægt er að vinna með upplýsingar um það líkt og hjá öðrum nemendum. Þegar íslensk kennitala er komin þarf að hafa aftur samband við *Infomentor* og þá flytja þeir gögn sem tengjast gömlu kennitölnni yfir á þá nýju.

Heilbrigðisvottorð

Þegar erlendir foreldrar sækja um er mikilvægt að tekið sé fram við foreldra að heilbrigðisvottorð og bólusetningarvottorð þurfi að fylgja umsókn um skólavist. Samkvæmt verklagsreglum Embættis landlæknis skulu þau börn sem koma til landsins frá eftirtöldum svæðum gangast undir læknisrannsókn vegna sóttnæmra sjúkdóma:

- Mið- og Suður Ameríku, þ.m.t. Mexíkó
- Löndum í Evrópu sem eru utan evrópska efnahagssvæðisins (EES)

- Asíu
- Afríku

Nemendur sem koma frá eftirtöldum ríkjum þurfa hins vegar ekki að framvísa læknisvottorði:

- Löndum innan EES (annarra en Rúmeníu og Búlgaríu)
- Sviss
- Bandaríkjunum
- Kanada
- Ástralíu
- Nýja Sjálandi

Læknisrannsóknin tekur til þeirra smitsjúkdóma sem ógna heilsu manna á hverju því landsvæði sem komið er frá. Börn sem flust hafa til landsins frá svæðum þar sem berklar eru útbreiddir, skal taka berklapróf við komuna til landsins í tengslum við dvalarleyfi. Við upphaf skólagöngu þessara barna skal ganga úr skugga um að þau hafi undirgengist læknisrannsókn, þ.m.t. berklapróf.

Hafi það ekki verið gert skal gera slíka læknisrannsókn skv. verklagsreglum um læknisrannsókn á fólki sem flyst til Íslands, sem gilda frá mars 2023. Sjá nánar á: <https://island.is/voktun-sjukdomar/verklagsreglur>

Heilbrigðisskoðun innflytjenda annast heilbrigðisskoðun innflytjenda og gefur út heilbrigðisvottorð þeim til handa sem sækja um atvinnu- og dvalarleyfi á Íslandi. Hægt er að panta tíma í skoðun í síma 513 5130 alla virka daga frá klukkan 9:00 – 12:00 og 12:45 – 15:00. Staðsetning er í Domus Medica Egilssgötu 3, 101 Reykjavík, netfang: hi@heilsugaeslan.is

Fjölmeningardeild Vinnumálastofnunar

Á vefsíðu Fjölmeningardeildar Vinnumálastofnunar er að finna bæklinga um fyrstu skrefin þegar innflytjendur eru nýkomnir til Íslands, <https://mcc.is/resources/toolbox/published-material>

Einnig eru þar ýmsar gagnlegar upplýsingar sem hægt er að benda nýkomnum erlendum foreldrum á um íslenska menntakerfið á ýmsum tungumálum, <https://mcc.is/living-in-iceland/education>

Skólaganga barna flóttafólks frá Úkraínu

Hér að neðan er að finna leiðbeiningar frá Stjórnarráði Íslands um það sem þarf að gera til að koma börnum og ungmennum á flóttu frá Úkraínu í skóla á Íslandi. Áður en barn eða ungmenni getur hafið skólagöngu þarf það að hafa fengið dvalarleyfi og farið í læknisskoðun.

1. Til að sækja um skólavist fyrir barn í grunnskóla þarf í flestum tilvikum rafræn skilríki.
2. Forsjáraðilar (foreldrar) barna og ungmenna frá Úkraínu sem sækja um dvalarleyfi fá SIM-kort frá Útlendingastofnun fyrir farsímamann sinn.
3. Þegar Útlendingastofnun hefur veitt dvalarleyfi fá forsjáraðilar dvalarleyfiskort með kennitölu.
4. Forsjáraðilar fara með farsímamann og kennitölu til símafyrirtækisins síns sem tengir nafn og kennitölu þeirra við símanúmerið sem þau hafa fengið. Sótt er um rafræn skilríki á

eftirfarandi [afgreiðslustöðum](#). Þegar sækja á um rafrænt skilríki í farsíma þarf að hafa farsímann við höndina og kennitölu auk þess að hafa ökuskírteini eða vegabréf meðferðis.

5. Fylla þarf út eyðublað á vef viðkomandi sveitarfélags um grunnskólavist fyrir barnið þitt. Hafið samband við sveitarfélagið ef þið þurfið aðstoð.
6. Haft er samband við sveitarfélag ef þið hafið ekki fengið svar við umsókn innan tveggja vikna.
7. Forsjáraðilar þurfa að fara með barn sitt í læknisskoðun áður en það getur byrjað í grunnskóla.
8. Sveitarfélagið sendið staðfestingu til forsjáraðila um grunnskólavist. Þar koma fram upplýsingar um næstu skref.

Innritun og móttaka

Ákveðinn er tími fyrir fyrsta móttökuviðtal. Fyrsti fundur fer fram með foreldrum/ forráðamönnum og nemanda ásamt túlki og umsjónarkennara og deildarstjóra/sérkennara. Athugið að móttökuviðtalið er ítarlegt og því mikilvægt að áætla góðan tíma fyrir það. **Prentið út gátlista fyrir móttökuviðtalið sem finna má í fylgiskjali 1.**

Undirbúningur viðtals

- Skólastjórnendur velja umsjónarhóp fyrir nemandann.
- Umsjónarkennara er tilkynnt um væntanlegan nemanda, hvaðan hann er og hvenær móttökuviðtalið fer fram.
- Umsjónarkennarinn undirbýr bekkinn fyrir komu nýs nemanda. Deildarstjóri viðkomandi stigs tilkynnir jafnframt öðrum kennurum um komu nemandans í skólann og í hvaða bekk hann fer.
- Teknar eru saman upplýsingar fyrir viðtal, sjá lista hér fyrir neðan.
- Ákveðinn er tími sem foreldrar eru boðaðir ásamt nemanda og túlkur pantaður frá túlkabjónustu t.d:

- *Language Line – símatúlkun á flestum tungumálum en tala þarf ensku við túlk. Allir skólar eiga sitt númer sem gefa þarf upp þegar túlkun er þötuð.*

Rammasamningur um þýðinga- og túlkabjónustu er að finna á eftirfarandi hlekk en þar er listi yfir túlkabjónustur sem bjóðast. Upplýsingar um einstaka þýðendur er að finna undir flípanum *Seljendur*: <https://www.midlaegirsamningar.is/is/tulka-og-thydingathjonusta>

Varðandi túlka

Gott er að vera í samráði við forráðamenn áður en túlkur er pantaður. Þegar túlkur er pantaður þarf að taka fram hvaða tungumál forráðamenn tala, því ekki nægir alltaf að vita upprunaland heldur þarf að vita um móðurmál viðkomandi. Túlkur er bundinn þagnarskyldu við störf sín og er hlutlaus aðili.

Atriði sem gott er að hafa í huga þegar notast er við túlk

- Ávarpaðu og talaðu beint við viðmælanda þinn í fyrstu persónu, ekki túlkinn.
- Mundu að túlkurinn á aðeins að túlka, ekki láta í ljós álit sitt á viðmælanda þínum eða öðrum atriðum viðtalsins.
- Talaðu skýrt og notaðu stuttar setningar.
- Sýndu þolinmæði ef túlkurinn þarf að fá nánari útskýringar á einhverjum atriðum viðtalsins.

Hlutverk túlsins

- Túlkurinn er óháður og tekur ekki afstöðu.
- Túlkurinn á að túlka allt sem sagt er í viðtalinu.
- Túlkurinn hefur ekki leyfi til að koma með sínar eigin skoðanir, ráðleggingar eða athugasemdir og hafa þannig áhrif á viðtalið.
- Túlkur skal ekki láta í ljós álit sitt á þeim aðilum sem túlkað er fyrir.

Móttökuviðtal

- Móttökuviðtalið sitja foreldrar/forráðmenn, nemandi, túlkur og umsjónarkennari ásamt sérkennara/deildarstjóra sem sjá um móttöku barnsins. Ávallt skal kalla til túlk fyrir

móttökuviðtal. Mikilvægt er að skyldmenni eða vinir sitji ekki viðtalið sem túlkar. Jafnframt skal kallað á túlk þó annað foreldri nemandans sé íslenskt.

- Óskað er eftir bakgrunnsupplýsingum um nemandann ef mögulegt er eins og upplýsingum um fyrri skólagöngu og ef foreldrar eru með gögn sem sýna gengi nemandans er það kostur. Óskað eftir bólusetningarvottorði barns og tekið ljósrit af því fyrir skólahjúkrunarfræðing.
- Athuga hvort lækni skoðun hafi farið fram þar sem nemendum utan EES/EFTA er ekki heimilt að hefja skólagöngu nema að undangenginni lækni skoðun (sjá ofar).
- Kynna fyrir nemanda/foreldrum að gerð verði einstaklingsáætlun og sér stundatafla þar sem fram kemur hvenær nemandinn er með bekknum og hvenær hann er í íslenskukennslu, einnig hvaða áherslur eru teknar varðandi íslensku sem annað mál.
- Athugið að skv. Aðalnámskrá grunnskóla á að kanna námslega stöðu nemenda, meðal annars á hans sterkasta tungumáli og er það gert með stöðumati <https://mms.is/stodumat-fyrir-erlenda-nemendur> .
- Best hefur reynt að taka fyrsta hluta stöðumats (Tungumál og reynsla) í móttökuviðtali til að fá sem bestar upplýsingar um námsstöðu og tungumálareynslu nemanda <https://mms.is/stig-1-tungumal-og-reynsla>
- **Ákveðinn er fundartími eftir fjórar til sex vikur fyrir sömu þátttakendur og voru í móttökuviðtali. Þá staða nemandans skoðuð með tilliti til þess hvernig honum líður og hvernig áframhaldið er hugsað hvað varðar kennslutilhögun nemandans.**

Upplýsingar um skólann

Í móttökuviðtali þarf að gefa foreldrum sem bestar upplýsingar um skólann en þó verður að hafa í huga að of mikið upplýsingaflæði skilar sér ekki alltaf. Því er gott að safna upplýsingum um skólann í möppu til að afhenda foreldrum og fara svo yfir upplýsingarnar saman. Gott er að hafa í huga að bjóða foreldrum blað og penna til að punkta hjá sér ef þau vilja. Gátlista fyrir móttökuviðtal er að finna í fylgiskjali 1 og gott að prenta út og hafa með svo að ekkert gleymist.

Á vefsíðunni www.fjolmenning.kopavogur.is er að finna efni með upplýsingum fyrir foreldra ensku og pólsku sem hægt er að prenta út. <http://fjolmenning.kopavogur.is/fyrir-foreldra/>

Upplýsingar sem gott er að upplýsa foreldra um og hafa í upplýsingamöppu (sjá gátlista 1):

- Skóladagatal skólans
- Stundaskrá nemandans/bekkjans
  - Fara yfir námsgreinar og uppbyggingu kennslu
  - Ræða frímínútur
  - Ræða nestismál
  - Ræða valgreinar (ef um unglíng er að ræða)
  - Ræða íþróttakennslu
  - Ræða sundkennslu – mjög mikilvægt að athuga hvort nemandi sé syndur eða vanur sundlaugum.
- Upplýsingar um skólann; símanúmer, stjórnendur, vefsíðu, facebook-síðu, ritara, veikindatilkynningar og leyfisbeiðnir.

- Kynna mentor.is, afhenda lykilorð og kenna foreldrum og nemanda lítillega á kerfið með aðstoð túlks.
- Upplýsingar um agakerfi, skólareglur og mætingareglur.
- Fara yfir hlutverk foreldra í skólastarfi. Upplýsa foreldra um mikilvægi þeirra um samvinnu við skólann svo skólaganga barns gangi sem best. Samvinna foreldra við skóla felst meðal annars í því að sjá til þess að barn þeirra komi úthvílt í skólann, hafi nærst vel, kunni að fara að fyrirmælum, hafi með sér viðeigandi gögn eins og skólatösku, íþróttafatnað og sundfatnað þegar við á sem og nesti. Þá er einnig mikilvægt að upplýsa foreldra að þeir séu hluti af foreldrafélagi skólans um leið og barnið þeirra byrjar í skólanum og að foreldrafélagið haldi stundum viðburði sem mikilvægt er að reyna taka þátt í. Foreldrafélög rukka inn smá gjald til að geta staðið fyrir viðburðum.
- Upplýsa um mötuneyti fyrir nemendur sem er gjaldfrjálst. Ef nemendur ætla að vera í mat þarf að skrá þau í Þjónustugátt. Gott er að fara yfir mánaðarmatseðil með foreldrum svo þeir sjái hvernig matseðillinn er samsettur.
  - Skráning í mötuneyti fer fram í Þjónustugátt, ef foreldrar/nemandi eru ekki með íslenska kennitölu þarf að skrá þau sérstaklega til upplýsinga fyrir skólann.
  - Ef skrá á barn í frístund er það gert í gegnum Þjónustugátt.
- Upplýsingar um grunnskóla Kópavogs á ensku og pólsku má finna á <http://fjolmenning.kopavogur.is/fyrir-foreldra/>
- Upplýsingar um spjaldtölvuverkefnið – handbækur fyrir foreldra er að finna á ensku og pólsku á vefsíðu verkefnisins: <http://spjaldtolvur.kopavogur.is/leidbeiningar/leidbeiningar-foreldrar/>
- Frístundastyrki ætti að kynna fyrir foreldrum því mikilvægt er að foreldrar viti af niðurgreiðslu til nemenda til að stunda íþróttir og aðrar tólmstundir. Lista yfir íþróttafélög í Kópavogi og upplýsingar um frístundastyrk á ensku og pólsku er að finna á <https://fjolmenning.kopavogur.is/ithrottafelog/>
- Rétt er að upplýsa foreldra um að þeir geti sent tölvupóst eða hringt í kennara og stjórnendur ef spurningar vakna varðandi skólagönguna. Þá er í sumum tilfellum gott að hafa í huga að bjóða foreldrum að vera með börnum sínum fyrstu skóladagana ef svo ber undir.
- Ef nemandinn er í 7. bekk eða eldri er nauðsynlegt að ræða dönskunám eða undanþágu frá því. Athugið að ef nemendur taka ekki dönsku í grunnskóla þarf að huga að því varðandi framhaldsskóla. (Sjá fylgiskjal 3 um undanþágu frá tungumálanámi). Nánari upplýsingar má sjá í [Aðalnámskrá](#), kafla 16.1.1.

Upplýsingar til annarra kennara

Eftir móttökuvíðtal er mjög mikilvægt að umsjónarkennari upplýsi alla þá kennara sem koma til með að kenna nýja nemandanum um allt það sem skiptir máli, s.s. námserfiðleika, menningarlegan bakgrunn og fleira sem máli skiptir. Sundkennarar þurfa t.d. að vita hvort nemandinn sé ósyndur eða vatnshræddur.

Upplýsingar til nemenda bekkjarins og foreldra

Mikilvægt er að umsjónarkennari bekkjarins undirbúi komu erlenda nemandans og upplýsi jafnframt foreldra. Vel hefur gefist að fá ábyrgja nemendur til að vera skólavinir nýja nemandans fyrst um sinn. Markmið Skólavina-verkefnis er að fá nemendur skólans í lið með sér til að taka vel á móti nemendum með annað móðurmál en íslensku. Skólavinur er nemandi sem ber sérstaka ábyrgð á að

taka vel á móti nýkomnum nemanda og styðja vel við hann fyrstu dagana í skólanum. Allir í skólanum bera ábyrgð á að taka vel á móti nýja nemandanum en skólavinur hefur mikilvæg verkefni. Það getur t.d. verið að sýna nýja nemandanum skólann (klósett, matsal, list- og verkgreinastofur, íþróttahús, rútur o.s.frv.), fylgja honum eftir í frímínútum og kynna hann sérstaklega fyrir öðrum kennurum sem kenna þekktum og öðrum nemendum skólans. Í einhverjum tilfellum er hægt að dreifa þessari ábyrgð á milli nokkurra nemenda. Mikilvægt er að útskýra vel fyrir nemendum sem taka þetta verkefni að sér hversu mikilvægt það er að vel sé tekið á móti nýjum nemanda sem er e.t.v. í einhverjum tilfellum að koma í nýtt málumhverfi og upplifa nýja skólamenningu.

Í bæklingnum [Tveir í takt](#), er að finna nánari upplýsingar um útfærslu og leiðbeiningar til nemenda sem taka að sér að vera skólavinur.

Gott er að nýta haustfund með foreldrum, eða nota tölvupóst ef sá fundur er liðinn, og athuga hvort einhverjir foreldrar í þekktum hefðu áhuga á að vera **vinforeldrar** erlendra foreldra í þekktum og aðstoða þá við að lesa skilaboð frá skólanum, segja þeim frá viðburðum á vegum foreldranna o.fl. Þá væri hægt að bjóða erlendum fjölskyldum slík tengsl ef þær hefðu hug á því. Gott er að nota móttökuverkfærið *Velkomin* þegar nýr erlendur nemandi kemur í þekktum:

<http://tungumalatorg.is/velkomin/>

Undirbúningur í skólanum

Mjög mikilvægt er að sýna fjölbreytileika nemendahópsins í skólastofunni og skólanum. Þannig sýnum við tungumáli og menningu erlendu nemendanna okkar áhuga og jákvæðni. Það er til dæmis hægt að gera með því að hengja upp kveðjur á öllum tungumálum sem töluð eru í skólanum, merkja hluti í umhverfinu á öllum tungumálum. Hengja upp þjóðfána allra nemenda og merkja löndin sem nemendur okkar koma frá inn á heimskort. Hugmyndir að orðalistum gæti t.d. verið vikudagarnir, mánuðirnir, tölur, litir, ávextir, matur, íþróttir og svo mætti lengi telja. Á vefsíðunni <http://fjolsmenning.kopavogur.is/grunnskolar/sjonraent-efni/> er að finna ýmislegt sem hægt er að nýta sér til að prenta út og hengja upp í skólanum.

Góð ráð fyrir fyrsta skóladag nemandans

Sem umsjónarkennari getur þú

- Skrifað Velkomin/n X á plakat á íslensku og móðurmáli nemandans og hengt á hurðina á stofunni.
- Verið búin/n að skipuleggja skólavina-verkefni og útskýra fyrir nemendum hvað það þýðir.
- Undirbúið verkefni sem nemendur vinna, sem fjalla um eitthvað sem stendur nýja nemandanum nærri, t.d. landafræðiverkefni um heimaland nemandans, orðaforða-verkefni eða orðalista um algeng orð í umhverfinu á íslensku og móðurmáli nemandans, jafnvel með myndum.
- Séð til þess að nemendur og kennarar þekki nafn nýja nemandans og geti borið það rétt fram.
- Verið búin/n að undirbúa stofuna, borð og stóll, bækur og önnur gögn sem nýtast nemandanum.
- Valið sæti framarlega í stofu svo auðveldara sé að aðstoða nemandann og einnig svo hann sjái og heyri vel í kennaranum.
- Sett nafnaskilti á öll borð svo að nýi nemandinn eigi auðveldara með að læra nöfn bekkjarfélaganna. Hafa skiltin sýnileg fyrstu dagana.
- Útbúið orðalista og skýringarmyndir sem hjálpa nýja nemandanum að aðlagast nýju umhverfi.

Nám og kennsla

Þar sem nemendur með annað móðurmál en íslensku er afar fjölbreyttur hópur eru námsþarfir þeirra að sama skapi mismunandi. Mikilvægt er að meta stöðu nemenda þegar þeir hefja nám í nýjum skóla og miða námsáætlun við hana. Nemendur með íslensku sem annað mál þurfa að fá skipulagðan stuðning í skólagöngu sinni og við upphaf hennar er nauðsynlegt að skólinn taki vel á móti þeim og tryggi að námið fari vel af stað. Skipuleggja þarf nám nýrra nemenda í samræmi við mat á námsstöðu sem finna má út í Stöðumati. Gera þarf ráð fyrir stuðningi og einstaklingsáætlunum fyrir nemendur í öllum námsgreinum þar til viðeigandi hæfnistigi er náð í tungumálinu. Umfram allt ber að hvetja nemendur til dáða, að þeir setji sér há markmið og séu meðvitaðir um hvernig þeim skuli náð.

Foreldrasamstarf

Áhersla er lögð á að hafa mikið og gott samstarf við foreldra og eru þeir hvattir til að vera í góðu sambandi við umsjónarkennara. Oft eru foreldrar yngri nemendanna daglega í heimsókn þar sem þeir eru þá að sækja nemendur í skólann og geta rætt lítillega við kennara um stöðu mála ef þeir óska svo. Mikilvægt er þó fyrir foreldra að óska eftir fundi með kennarar ef um er að ræða mikilvæg mál varðandi barnið.

Taka stöðuna

Þegar nemandinn hefur verið í bekknum í ákveðinn tíma, t.d. 4 – 5 vikur er gott að umsjónarkennari taki stöðuna á náminu og líðan nemandans og upplifun í nýjum skóla og boði nemanda og foreldra í viðtal. Það samtal þarf að sníða að hverjum og einum en til er eyðublað sem nýta má fyrir þetta tilefni, (Sjá fylgiskjal 3 Móttaka nemenda með annað tungumál – eftirfylgniviðtal). Í þessu viðtali er upplagt að fara aftur yfir möguleika til frístunda og kynna frístundastyrk Kópavogsbæjar.

Skipulagt frístundastarf

Við grunnskólana í Kópavogi eru starfandi 9 félagsmiðstöðvar fyrir börn og unglunga á aldrinum 10 – 16 ára. Hlutverk félagsmiðstöðva er að bjóða upp á markvisst tómstunda- og forvarnarstarf undir handleiðslu hæfra starfsmanna. Börnum og unglingum býðst frístundaþjónusta þar sem lögð er áhersla á lýðræði, virka þátttöku, uppbyggingu sjálfsmyndar, ánægju og gleði.

Áherslur í starfinu:

- Stuðla að virkni og félagslegri þátttöku barna og ungmenna í frístundum
- Þjálfa börn og unglunga í samskiptafærni, félagsfærni og sjálfstæði
- Unnið er með lýðræði, mannréttindi og þátttöku
- Að skapa vettvang þar sem ungt fólk hittist og fær tækifæri til þátttöku í öflugum frístundastarfi á jafningjagrundvelli og upplifi öryggi og vellíðan

Nýr kafli í aðalnámskrá grunnskóla

Haustið 2021 var gerð uppfærsla á aðalnámskrá grunnskóla á kafla 19.3 sem fjallar um íslensku sem annað mál. Þar kemur eftirfarandi fram: „Gera má ráð fyrir að nemendur fylgi hæfniviðmiðum í íslensku sem öðru tungumáli í tvö til fjögur ár. Eftir það fylgja þeir aðalnámskrá í íslensku samkvæmt aldurstengdum viðmiðum.“

Stjórnendur og kennarar eru hvattir til að kynna sér efni kaflans vel til að koma sem best til móts við nemendur með íslensku sem annað mál á <https://adalnamskra.is>. Stefnan er sú að síðan verði lifandi plagg með ýmsum verkfærum sem nýtast kennurum.

Í aðalnámskrá segir enn fremur:

Kanna skal námslega stöðu nemenda meðal annars á sterkasta tungumáli hans. Námsáætlun nemandans byggir á því mati að höfðu samráði við foreldra. Nemendur sem hafa náð færni í móðurmáli og öðrum tungumálum skulu hvattir og þeim gefin tækifæri til að tengja málin við íslensku og byggja á hæfni sem þeir hafa öðlast í gegnum önnur tungumál, bæði færni og þekkingu.“

Jafnframt eru settir fram þrepaskiptir hæfnirammur sem skipt er upp í 4 stig sem byggja á hæfni nemandans í íslensku, óháð aldri. Hæfniviðmið við lok 10. bekkjar hafa einnig verið sett fram fyrir þá nemendur sem ekki eru komnir það langt í íslenskunáminu sínu að hægt sé að meta þá eftir aldurstengdum viðmiðum. Hæfniviðmiðin koma fram í kafla **19.4**.

Að auki voru gerðar breytingar á almennum hluta aðalnámskrár en þar eru komnir 3 nýir undirkaflar í **7. kafla, um nám og kennslu**.

- **Kafli 7.12 Menningarlausni.** Hér er ítrekað að menningarlausni þarf að kynna fyrir og kenna öllum grunnskólabörnum, ekki síst í ljósi þess að allir eiga að njóta sömu réttinda og að allt nám á að byggja á samvinnu, jöfnuði og lýðræði.
- **Kafli 7.13 Móttaka nemenda með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn.** Hér er fjallað um mikilvægi þess að vel sé staðið að móttöku nemenda með íslensku sem annað mál og foreldrum þeirra inn í íslenskt skólakerfi, að bakgrunni þeirra, fyrri þekkingu og styrkleikum sé gert hátt undir höfði. Auk þess að stöðumat sé lagt fyrir erlenda nemendur við upphaf grunnskólagöngu í íslenskum grunnskólum.
- **Kafli 7.14 Fjöltyngi.** Í þessum kafla er fjallað um auðlindina sem er að finna í tungumálinu og mikilvægi þess að viðhalda virku fjöltyngi, jafnt fyrir barnið, foreldra barnsins og samfélagið í heild. Jafnframt er fjallað um mikilvægi þess að skólar og frístundaheimili setji sér tungumálastefnu.

Stöðumat

Árið 2021 gaf Menntamálastofnun út Stöðumat sem er þýtt og staðfært úr sænsku til að meta námslega stöðu nýkominna erlendra nemenda. Markmiðið með Stöðumatinu er að styðja við vinnu skólanna varðandi mat á þekkingu nemenda af erlendum uppruna þannig að skólinn geti undirbúið og lagað kennsluna að þörfum nemandans og þekkingargrunni hans.

Mat skóla snýst um að safna upplýsingum um þekkingu nemandans og túlka þær út frá markmiðum matsins. Algengasta form námsmats er að skólinn meti þekkingu nemandans í ólíkum aðstæðum í gegnum skólagöngu hans. Stöðumatið lýsir grunnþekkingu nemandans og liggur til grundvallar skipulagi kennslunnar og einstaklingsíhlutunar. Í efninu eru hugtökin námsmat (mat) og stöðumat notuð jöfnum höndum.

Stöðumat á þekkingu nemandans, aldri og persónulegum aðstæðum veitir skólanum grunn fyrir ákvarðanatöku skólastjóra um hvaða námshópi nemandinn á að tilheyra

Nánari upplýsingar um stöðumatið er að finna á vefsíðu Menntamálastofnunar, <https://mms.is/stodumat-fyrir-erlenda-nemendur>

Foreldrasamstarf

Virk þátttaka foreldra í skólastarfinu auðveldar gagnkvæma aðlögun allra sem að skólastarfinu koma. Farsæl leið til að erlendir foreldrar verði þátttakendur í foreldrahópnum er að veita þeim skipulega upplýsingar um samstarf foreldra, þátt þeirra í skólasamfélaginu og réttindi barna þeirra sem nemenda og barna. E.t.v er hægt að tengja saman fjölskyldur í gegnum vinaverkefni sem skólinn setur af stað þegar nýr nemandi hefur skólagöngu. Upplýsingar um skólastarf í grunnskólum Kópavogs er að finna á ensku og pólsku á <https://fjolmenning.kopavogur.is/fyrir-foreldra/>

Mikilvægt er að foreldrar séu reglulega upplýstir um námslega stöðu barna sinna og um leiðir til að aðstoða börn sín í námi ef þarf.

Rétt er að leita fjölbreyttra leiða til að ná til foreldra barna með annað móðurmál en íslensku. Hverskonar kynning og aðgangur að umhverfinu, þjónustu bókasafnanna í bænum, viðburðum, hefðum og skemmtunum dregur úr hættu á því að erlendum íbúum finnist þau utanveltu og afskipt. Til dæmis væri hægt að bjóða upp á opið hús stöku sinnu, eða einu sinni í mánuði þar sem þessum foreldrum er boðið að líta inn í óformlegt spjall og kaffi eða tesopa, skoða verkefni nemenda og fræðast. Svona óformlegir viðburðir gætu brotið ísinn fyrir marga sem koma frá menningarheimum þar sem skólasamfélagið er lokaðra. Samstarf við bókasöfn og aðrar menningarstofnanir eru líka góður kostur. Þá mætti bjóða uppá námskeið og jafnvel fá foreldrana til að halda slíkt sjálf.

Menningaráfall

Mikið áfall getur fylgt því að flytjast á milli landa og menningarheima. Því fylgir streita þar sem fólk veit ekki hvernig það á að hegða sér í nýju landi. Það þarf að takast á við nýjar aðstæður og getur ekki nýtt sér þekkingu sína. Mikilvægt er að allir aðilar innan skólanna skilji eðli menningaráfalls svo þeir bregðist rétt við. Mikið tilfinningalegt uppnám við flutninga getur verið nemendum óbærilegt. Það er erfitt að vera í framandi landi og kunna ekki málið, nemendur upplifa einnig vanmátt foreldra sinna til að aðstoða þá.

Í nýju landi eru samskiptareglur oft ólíkar því sem þau eiga að venjast og verða nemendur ráðvilltir vegna þess sem kemur þeim fyrir sjónir í íslenskum grunnskólum. Þess vegna er mikilvægt að koma góðum upplýsingum um skólann, skólakerfið og samskiptahætti innan skólans til nemenda og foreldra strax í fyrsta viðtali. Starfsfólk skólans þarf að sýna mikinn skilning og þolinmæði og gefa sér tíma til að útskýra einfalda hluti. Víða erlendis tíðkast ekki að fara út í frímínútur eins og hérlandis. Sama má segja um skólaíþróttir og þá reglu að fara í sturtu. Það að fara í sturtu fyrir og eftir sund getur valdið miklum vanda auk þess að flestir nemendur sem flytjast til landsins hafa ekki fengið markvissa kennslu í sundi. Þá þarf skólinn að vera í góðum samskiptum við foreldra svo útskýra megji eða finna lausn á vandanum svo allir aðilar verði sáttir.

Menningaráfall hefur verið greint í fimm stig:

- Fyrsta stigið sem oft er kallað hveitibrauðsdagar einkennist af spennandi tíma og væntingum til nýja landsins.
- Annað stigið er hið raunverulega áfall. Það einkennist af almennri vanlíðan, kjarkmissi og brotinni sjálfsmynd. Þá sýnir fólk gjarnan fjandsamlega afstöðu gagnvart gestgjafalandinu.
- Þriðja stigið einkennist af því að fólk hellir sér í nýja lífnaðarhætti. Samskipti við innfædda nást og þekking á nýrri menningu eykst.
- Fjórdða stigið er einskonar lokastig aðlögunarinnar. Einkennist þetta stig af aðlögun og fullri þátttöku í nýju samfélagi.

- Fimmta stigið hefur örlítið aðra hlið. Það fylgir því ef fólk flytur aftur til heimalands síns. Það getur kallað fram annarskonar menningaráfall eða endurkomuáfall sem er afleiðing af því að viðkomandi hefur verið lengi í burtu frá heimalandi sínu.

Auk alls ofangreinds eru erlendar fjölskyldur oft án náinna ættingja og vina. Það stuðningsnet sem flestir eru vanir er ekki lengur til staðar.

Samfélagsaðlögun

Gagnkvæm aðlögun byggir á því að aðlaga fjölskyldur innflytjenda að samfélaginu og gera þá að virkum einstaklingum. Með þátttöku foreldra af erlendum uppruna í foreldrastarfi grunnskólanna má opna hug allra aðila sem að skólastarfinu koma. Bæði upplýsa erlendu foreldrana um skólastarfið og réttindi barna sem og upplýsa aðra um stöðu innflytjenda.

Mikið og gott tólmstundastarf er í boði í Kópavogi, bæði hjá Íþróttafélagunum, Tónlistarskóla, Myndlistarskóla og Skólahljómsveit Kópavogs en einnig er vel skipulagt félagsstarf fyrir börn og ungmenni á vegum félagsmiðstöðva skólanna. Jafnframt er Rauði Krossinn virkur í tólmstundastarfi nemenda af erlendum uppruna. Mikilvægt er að nemendum sé kynnt það starf sem í boði er. Með þátttöku í tólmstunda- og félagsstarfi ná nemendur að eignast vini utan skólans og aðlagast fyrir að samfélaginu.

Gott er að kennari nemenda í íslensku sem öðru tungumáli kynni sér framboðið og hvar áhugasvið nemenda liggur. Einnig þarf að kynna unglíngum það félagstarf sem fer fram bæði í skólanum og í félagsmiðstöðinni.

Móðurmál

Mikilvægt er að nemendur viðhaldi móðurmáli sínu. Nemendur með annað móðurmál en íslensku hafa ólíkan menningarlegan, mállegan og námslegan bakgrunn. Þessir nemendur hafa því misjafnar forsendur til að takast á við nám í íslenskum skólum. Þeir koma í skólann með mismikla undirstöðu í sínu eigin móðurmáli, læsi og námi og eru misjafnlega í stakk búnir til að takast á við almennt nám svo og íslensku sem annað mál.

Með móðurmálskenndu er verið að brúa bilið milli málþroska í móðurmáli og íslensku. Málumhverfi barns hefur mikil áhrif á máltöku, hvort sem um er að ræða móðurmál eða seinna mál. Traust undirstaða í móðurmáli getur verið forsenda færni í seinni málum.

Gott vald á eigin móðurmáli er forsenda þess að nemendur geti tileinkað sé nýja tungumálið af öryggi. Foreldrar eru hvattir til að vinna með barninu á móðurmáli sínu og kenna barninu að lesa á því m.a. með því að afla lestrarbóka, myndbanda og tónlistar svo eitthvað sé nefnt.

- **Móðurmál og brúarsmíði í hnotskurn:**
- Barn sem elst upp við tvö tungumál lærir fljótt talmál meirihlutans
- Tungumálið sjálf er grundvöllur gerða og hugsana (Vygotsky, Dewey)
- Tungumál, menning og nám eru órjúfanlega tengd
- Öll börn hafa rétt til að fá að læra og viðhalda móðurmáli sínu
- Móðurmálið er grundvöllur frekara náms hugsana og félagsmótunar
- Mikilvægt að nemendur geti tjáð sig á sínu móðurmáli
- Tvítýngdir kennarar
- Kennsla í nýja málinu og á móðurmálinu

- Samþætting og yfirfærsla

Á eftirfarandi slóð **Móðurmáls, samtaka um tvítyngi** er að finna upplýsingar um þá móðurmálsskóla sem eru starfandi hverju sinni: <http://www.modurmal.com/groups/>

Íslenska sem annað mál - Helstu kennsluaðferðir og leiðir

Námsgreinin íslenska sem annað tungumál er því ekki einungis tungumálakennsla. Saman fara markmið þar sem leitast er við að þjálfar nemendur í íslensku máli sem og menningarfærni og með því stuðla að félagslegri vellíðan nemandans. Þau fela í sér að nýja tungumálið er lykill að íslensku samfélagi, og verði þannig brúarsmiði sem tengir saman samfélagið, íslenskt skólastarf, íslenskt atvinnuumhverfi og brú þar af leiðandi ólíka menningarheima.

Allir starfsmenn skólanna eru mikilvægir í kennslu í íslensku sem öðru máli, hvort heldur sem er umsjónarkennarar, sérkennarar, íþróttakennarar eða list- og verkgreinakennarar, stuðningsfulltrúar, skólaliðar, starfsmenn frístunda og félagsmiðstöðva eða stjórnendur. Leggja þarf áherslu á að kenna orðaforða allra námsgreina til að allir nemendur geti tileinkað sér námsefnið sem best. Mikilvægt er að fjölbreyttum aðferðum í tungumálakennslu sé beitt við kennslu í íslensku sem öðru máli. Með því er sem best komið til móts við fjölbreyttan nemendahóp færni þeirra og getu. Til dæmis má nefna einstaklings- og paravinnu, leiki, hópvinnu, vettvangsferðir, iPad notkun, vendikennslu o.fl. Hafa þarf í huga að leggja þarf sérstaklega inn framburðarhátt íslenska hljóðkerfisins fyrir nemendur svo þeir nái að bera íslensku málahljóðin rétt fram.

Mælt er sérstaklega með námsefni sem er myndrænt en sem jafnframt hæfir aldri viðkomandi. Myndræn tenging við texta og námsefni er mikilvæg til að byggja upp orðaforða og hjálpa nemendum að skilja það námsefni sem þau eru að vinna með.

Á vefsíðunni <http://fjolmenning.kopavogur.is/grunnskolar/sjonraent-efni/> er að finna ýmislegt sjónrænt efni sem hægt er að nýta sér.

- Á bókasafni Kópavogs er hægt að finna bækur á ensku
- Pólski skólinn, <https://szkolapolska.is/> Í menningarhúsinu Gerðubergi er bókasafn með pólskar bækur fyrir nemendur, hver sem er getur komið og fengið lánaðar bækur.

Ýmsar hagnýtar vefsíður

- Fjölmenning og íslenska sem annað mál er vefsíða sem grunnskóladeild Kópavogs setti upp með ýmsu námsefni sem nýtist fyrir kennara nemenda með fjölbreyttan menningar- og tungumálakgrunn <https://fjolmenning.kopavogur.is/>
Inni á **vef skólaskrifstofu Akureyrar** er að finna mikið af hagnýtu efni: <http://erlendir.akmennt.is/>
- **Fjölmenningarlegar kennsluaðferðir og námsumhverfi á 21. öld.** – Handbók fyrir grunn- og framhaldsskólakennara. Lokaverkefni til M.Ed gráðu í menntunarfræði, Ingibjörg Kr. Ferdinandsdóttir
http://skemman.is/stream/get/1946/4003/9921/2/handbok_5juni_pdf_fixed.pdf
- **Leikur að íslenskum orðum** – hentar öllum byrjendum http://vefir.mms.is/lao_is/
- **Orðasjóður** <http://vefir.mms.is/ordasjodur/index.htm> Megintilgangur er að þjálfar hlustun og talað mál ásamt því að byggja upp orðaforða daglegs lífs. Efnið nýtist vel fyrir málörvun nemenda með annað móðurmál en íslensku

- „**Viltu læra íslensku?**“ - Sjónvarpsþættir og æfingar:
http://tungumalatorg.is/viltu_laera_islensku/
- **Fræðsluskot** eru aðferðir eða hagnýt verkfæri fyrir alla kennara sem starfa í fjölmennningarlegu kennsluumhverfi.- <http://fraedsluskot.wixsite.com/heim>
- **Tungumál er gjöf** – vefur fyrir leikskólakennara <http://www.tungumalergjof.com> þar sem markmiðið er að efla mál og læsi barna sem læra íslensku sem annað mál, í samvinnu við foreldra.
- **Gæðum orðin lífi:** hvernig hjálpum við nemendum að tileinka sér orðaforða námsgreina http://erlendir.akmennt.is/wp-content/uploads/2016/03/Gaedum_ordin_lifi.pdf
- **Kennarinn.is** er námsvefur Unnar Maríu Sólmundsdóttur, kennara og þar er aðgengilegt ýmislegt námsefni sem gæti hentað nemendum með annað móðurmál en íslensku.
<http://kennarinn.is/islenska/>
- **Orðaforði** – 20 hefti með æfingum um mismunandi orðaforða af Kötluvefnum.
<http://tungumalatorg.is/katla/katla-ordafordi/eg-vil-laera-islensku/>
- **Markviss málörvun.** Æfingar og leikir til þjálfunar hljóðkerfisvitundar.
https://mml.reykjavik.is/wp-content/uploads/2019/03/40141_markviss_malorvun.pdf
- **Myndmál** er áskriftarvefur sem kennir íslenskan, algengan orðaforða.
<https://www.myndmal.is/>
- **Fjölbreyttar kennsluáðferðir fyrir fjöruka krakka** er námsvefur Hlínar Magnúsdóttur þar sem hægt er að nálgast verkefni til útprentunar. <https://fjolfreyttkennsla.is/islenska/>
- Kid picture dictionary: [Online orðabók fyrir börn með myndum - Kid Picture Dictionary \(kidpicturedictionary.com\)](http://www.kidpicturedictionary.com).
- **Orðaleikur** [Orðaleikur - Myndasafn \(google.com\)](http://www.ordaleikur.is) Orðaleikur er námsefni fyrir börn af erlendum uppruna sem eru að læra íslensku sem annað mál. Námsefnið miðar að því að kenna grunnorðaforða íslenskunnar á fjölbreyttan hátt og mynda þannig krækjur til að kenna flóknari orð. Námsefnið er notendum að kostnaðarlausu. Höfundar námsefnisins eru Rannveig Oddsdóttir, lektor við kennaradeild HA og Íris Hrönn Kristinsdóttir sérfræðingur við MSHA.
- **Verkfærakista - Menntastefna Reykjavíkurborgar** Hér eru bæði athyglisverðir fyrirlestrar og upplýsingar sem geta nýst fyrir kennara sem eru að kenna íslensku sem annað mál.
- **Út fyrir bókina** - <https://utfyrirbokina.is/> Námsvefur sem er með létt lesskilningsverkefni og fjölbreytt námsefni.
- Vefur fyrir erlenda nemendur **Giljaskóla**
<https://sites.google.com/giljaskoli.is/nybuarigiljaskola/>
Hér hefur Giljaskóli útbúið aðgengilega síðu fyrir arabískumælandi nemendur en einnig er vel hægt að nýta kennsluefnið þeirra til að kenna öllum nemendum með annað móðurmál en íslensku.
Glosbe orðabókin er frábært verkfæri þar sem bæði er hægt að nálgast myndir og orðin lesin sem beðið er um þýðingu á <https://glosbe.com/en/is>
- <https://nytt.skolavefurinn.is/> Inn á **skólavefnum** eru margar nýtilegar síður hins vegar undir þessum tengli „nytt“ er safnað saman því sem er nýlegt.
- **Útgefið efni | Menntamálastofnun (mms.is)** Hjá **Menntamálastofnun** er heilmikið af námsefni sem er útbúið sem námsefni fyrir nemendur með annað móðurmál en íslensku eða getur hentað fyrir nemendur með annað móðurmál en íslensku.
- **Vertu með!** Vefur Ungmennasambands Íslands sem miðar að þátttöku allra barna í íþróttir
https://www.umfi.is/minar-sidur/komdu-og-vertu-med/?fbclid=IwAR1uFR2bgJrAig7mWGqOUOU0tMliu7IMm_plcovilRH1eCEOvdlgBUIhAol

- **Tengjumst** er vefur frá HÍ fyrir kennarar og foreldra barna af erlendum uppruna <https://tengjumst.hi.is/>

iPad í kennslu

iPad er frábært hjálpartæki í kennslu nemenda með annað móðurmál en íslensku. Nemendur hafa iPad við höndina í öllum námsgreinum og geta flett upp orðum í rafrænum orðabókum, fundið lesefni um fyrirframgefið efni á sínu móðurmáli og unnið og skilað verkefnum á fjölbreyttan hátt.

Fimm auðveldar hugmyndir sem ganga upp í öllum námsgreinum

1. Að nota myndavélina til að skrásetja hugtök í öllum greinum. Sé verið að vinna með hugtök í stærðfræði eins og stærri en, minni en, þríhyrningur, trapisa o.s.frv. Þá er frábært að nemandinn fái hugtökin á íslensku og eigi að taka ljósmynd af því sem um ræðir. Þetta gildir um allar námsgreinar.
2. Myndband, að taka myndband og þá af sjálfum sér þar sem viðkomandi nemandi talar íslensku eða útskýrir eitthvað tiltekið á íslensku. Svona verkefni má nota í öllum námsgreinum.
3. Garageband (er í öllum spjalddölvum). Nemandinn notar upptökubúnaðinn og tekur upp tal. Þar getur hann lesið íslenskan texta sem dæmi og þar með æft framburð. Með sama hætti getur hann æft sig í samtölum og tekið upp viðtal. Síðan skilar nemandinn hljóðskrá til kennara. Verkefnið hentar í allar námsgreinar.
4. BookCreator (smáforrit keypt af Kópavogsbæ), forritið býður uppá að búa til margmiðlunarrafbók. Þar er hægt að setja inn tal, myndbönd, einfaldar ljósmyndir, YouTube-myndbönd og texta svo eitthvað sé nefnt. Í öllum námsgreinum er hægt að virkja BookCreator. Sé nemandinn að læra um trúarbrögð getur hann því aflað heimilda og slegið inn texta, hann getur talað inn upplýsingar, hann getur tekið upp myndband og sett inn sem og hann getur nýtt myndband af YouTube til að útskýra betur viðfangið. Svona verkefni gæti verið frábært fyrsta verkefni, þ.e. að búa til rafbók um sitt eigið líf, fjölskyldu, heimaland, siði og trúarbrögð. Þannig gefst kennurum tækifæri til að skilja nemandann og setja sig betur í spor hans.
5. Google translate og snara.is. Þegar nemandi kemur í skóla Kópavogs eru til staðar tvö úrræði sem hjálpa kennurum við að koma skilaboðum til nemenda. Allir skólar Kópavogs eru nettengdir sem og opið er fyrir aðgengi að snara.is. Þessa tvo vefi ætti hiklaust að nýta til samskipta og í gegnum spjalddölvuna.
  - **Graphogame** app sem er lestrarleikur
  - **Moka mera** er námsapp sem þjálfar tungumál
  - **Quizlet** (app – hægt að nýta í tungumálakennslu og fleiri greinum)
  - **Bitsboard** (app – hægt að búa til verkefni og appið býr til leiki)
  - **Kahoot** <https://getkahoot.com/> og <https://kahoot.it>
  - **Scribjab** (app þar sem börnin geta búið til sögur/bækur á tveimur tungumálum, með texta, myndum og hljóði)
  - **coggle.it** (til að búa til hugtakakort)
  - **glosbe.com** (orðabók svipuð google translate, hægt að þýða stök orð, ekki samfelldan texta en með miklu stærri gagnagrunn)
  - **diki.pl** (pólsk/ensk orðabók)
  - **snara.is** (íslensk orðabók á netinu sem nemendur geta flett upp í)

- Myndir og fl.
- **Quizup** (leikja-app, kennarar geta búið til spurningaleiki, Donata hefur t.d. búið til leik með 100 algengustu sagnorðunum)

Námsmat og námsmatsaðlögun

Kennarar meta nám nemenda með fjölbreytilegum hætti og taki mið af öllum hæfnisviðum: Skilningi (hlustun og lestri), beitingu máls (talmáli og ritun) og burðarstoðum málkerfisins (orðaforða, málfræði, framburði, stafsetningu) sem skarast á við hæfnisviðin. Kennarar fylgjast náið og reglubundið með framförum nemenda til að fullvíst sé að þeir séu að þróa íslenskufærni sína í samræmi við getu og aðstæður. Umfang og aðferðir við matið skulu þó vera í samræmi við markmið og kennslu eins og lagt hefur verið upp með í einstaklingsnámskrá viðkomandi nemanda.

Nokkur skjöl með hugmyndum um námsmat fyrir nemendur með annað móðurmál en íslensku er að finna á <http://fjolmenning.kopavogur.is/grunnskolar/namsmat/>

Námsmat getur t.d. byggst á:

- Símati sem er leiðbeinandi
- Mat á því hvernig nemanda gengur að fara eftir fyrirmælum, sýna, myndskreyta, skrifa, lýsa og gera tilraunir.
- Verkefnum sem nemandi vinnur í kennslustundum og utan þeirra (verkefnamöppu)
- Frammistöðumati s.s. vinna við verkefni og skil á verkefnum.
- Munnlegum verkefnum jafnt út frá íslensku og móðurmáli
- Skriflegu lokaprófi þar sem við á
- Dagbókarskrifum
- Sjálfsmati

Tvítýngdir nemendur og námsmat í öllum námsgreinum:

- Nota á fjölbreytt námsmat til að koma á mótis við getu hvers nemanda.
- Eðlilegt er að nemendur með takmarkaða íslenskukunnáttu fái lengri tíma til að leysa prófverkefni.
- Stundum er nauðsynlegt að leyfa notkun orðabóka eða orðalista í prófum.
- Gera skal skýran greinarmun á kunnáttu í íslensku og kunnáttu í námsgreinum og gæti því þurft að laga prófspurningar og leiðbeiningar að íslenskukunnáttu nemenda eða skýra þær sérstaklega í prófum, jafnvel myndrænt.
- Stundum er nauðsynlegt að nemandinn fái aðstoð við lestur á spurningum.
- Gott er að leyfa nemendum að taka munnlegt próf, og ef við á má nota móðurmálið til að koma þekkingu og færni á framfæri.

Fylgiskjöl

Á næstu blaðsíðum má finna eftirfarandi fylgiskjöl:

- Gátlisti yfir útprentuð gögn sem skóli afhendir forráðamönnum í móttökuvíðtali 1
- Gátlisti fyrir móttökuvíðtal við nemanda með annað móðurmál en íslensku
- Undanþága frá námi í erlendu tungumáli
- Móttökuvíðtal notað með Stöðumatsvíðtali
- Móttaka nemenda með annað tungumál – Víðtal 2
- Skólavinur – upplýsingar fyrir nemendur
- Viðmiðunarstundaskrá í íslensku sem öðru máli
- Leiðbeiningar um klæðnað í skólaíþróttum
- Upplýsingar um frístundastyrk og íþróttafélög í Kópavogi

Gátlisti yfir útprentuð gögn sem skóli afhendir forráðamönnum í móttökuvíðtali 1

Efni til að afhenda forráðamönnum erlendra barna	
Skóladagatal	
Upplýsingar um grunnskóla Kópavogs á íslensku/ensku/pólsku https://fjolmenning.kopavogur.is/fyrir-foreldra/	
Stundaskrá bekkjar sem nemandi tilheyrir	
Einstaklingsstundaskrá nemanda í ísat námsveri	
Matseðill mánaðarins	
Myndrænar reglur um sund og íþróttir (Sports in schools of Kópavogur)	
Upplýsingar um skólann (hver skóli útbýr fyrir sig) Símanúmer skólans, Upplýsingar um stjórnendur, Slóð á vefsíðu skólans, Slóð á facebook-síðu skólans, Nafn ritara, Hvar tilkynna á veikinda og sækja um leyfi Upplýsingar um verðskrá mataráskriftar og frístundar. Slóð á spjaldtölvuvef Kópavogs	
Upplýsingar um agakerfi, skólareglur og mætingareglur. (Hver skóli útbýr fyrir sig)	
Eyðublaðið <i>Undanþága frá námi í erlendu tungumáli</i> (ef nemandi er í 7. – 10. bekk)	
Upplýsingar um frístundastyrk og vefsíður íþróttafélaga	
Upplýsingar um Fjölmenningarsetur mcc.is	

Gátlisti fyrir móttökuviðtal við nemanda með annað móðurmál en íslensku

Viðtal við: _____ dags: _____

Efni til að afhenda/ræða um í móttökuviðtali við nýjan erlendan nemanda	Afhent/ fjallað um
Innritun í skólann – umsóknareyðublað – sjá fylgiskjal	
Afhenda skóladagatal	
Fara yfir skóladagatal. Útskýra litakóða varðandi mikilvægar dagsetningar	
Afhenda upplýsingar um skólann, símanúmer, stjórnendur, vefsíðu, facebook-síðu, ritara, veikindatilkynningar og leyfisbeiðnir.	
Fara yfir námsgreinar og uppbyggingu kennslu.	
Ræða frímínútur.	
Ræða nestismál.	
Ræða íþróttakennslu.	
Ræða sundkennslu og útskýra að sund er lögbundin námsgrein í grunnskólum – mikilvægt að fá upplýsingar um hvort nemandi er syndur eða vanur sundlaugum.	
Kynna mentor.is; afhenda lykilorð og kenna foreldrum og nemanda lítilliga á kerfið með aðstoð tólks.	
Upplýsingar um agakerfi, skólareglur og mætingareglur. Afhenda foreldrum upplýsingar um skólareglur og fara yfir mætingarreglur.	
Afhenda matseðil skólamötuneytis Matseðill fyrir einn mánuð – gott að fara yfir með foreldrum svo þeir sjái hvernig matseðillinn er samsettur.	
Skráning í mötuneyti og frístund fer fram í þjónustugátt – ef foreldrar/nemandi eru ekki með íslenska kennitölu þarf að skrá þau sérstaklega og senda upplýsingar til rekstrarsviðs bæjarins og halda utan um upplýsingarnar í skólanum.	
Upplýsingar um spjaldtölvuverkefnið – handbækur fyrir foreldra á ensku og pólsku er að finna á vefsíðu verkefnisins http://spjaldtolvur.kopavogur.is/leidbeiningar/leidbeiningar-foreldrar/	
Kynna frístundir og möguleika barna á að nýta frístundastyrk. Afhenda forráðamönnum upplýsingar um þá möguleika sem eru í boði.	
Ef nemandinn er í 7. bekk eða eldri er nauðsynlegt að ræða dönskunám eða undanþágu frá því (sjá fylgiskjal 3).	
Ákveða í lokin tíma fyrir eftirfylgniviðtal eftir ca. 4 – 6 vikur þar sem staðan er tekin	

Það sem ekki næst að fara yfir í fyrsta viðtali geymist til seinna viðtals.

Móttökuviðtal notað með Stöðumatsviðtali – stig 1 Tungumál og reynsla

Nafn barns	Kennitala
Lögheimili	Gsm símanúmer nemanda

Móðir/forráðamaður	Kennitala	
Þjófðerni	Móðurmál	
Heimilisfang	Heimasími	Vinnusími
Netfang	GSM	

Faðir/forráðamaður	Kennitala	
Þjófðerni	Móðurmál	
Heimilisfang	Heimasími	Vinnusími
Netfang	GSM	

Barnið á lögheimili hjá:

Móður og föður Móður Föður Öðrum aðila/aðilum*

*Aðrir aðilar eru: _____
 _____

Systkini: _____
 _____

Hálfsystkini/fóstursystkini: _____
 _____

Undanþága frá skyldunámi

Í lögum um grunnskóla nr. 91/2008, 15. grein, er kveðið á um möguleika nemenda með íslensku sem annað tungumál til undanþágu í tiltekinni námsgrein.

Skólastjóra grunnskóla er samkvæmt grunnskólalögum heimilt að veita nemanda undanþágu frá skyldunámi í tiltekinni námsgrein ef gild rök mæla með því. Meginreglan er að börn stundi fullt nám og að undanþágur frá því verði skýrðar þröngt. Skólastjórum er veitt svigrúm til mats á því hvað teljast gildar ástæður fyrir því að veita undanþágu frá skyldunámi. Með vísan til réttis barna til menntunar er gert ráð fyrir að ríkar ástæður þurfi að vera fyrir hendi svo slík undanþága sé veitt. Í aðalnámskrá framhaldsskóla eru ákvæði um að hafi nemandi fengið undanþágu frá skyldunámsgrein í grunnskóla gildi slík undanþága áfram í sömu námsgreinum í framhaldsskóla ef þess er óskað. Veiting undanþága frá skyldunámi er stjórnvaldsákvörðun og skal því ávallt gætt að málsmeðferðarreglum stjórnvísulaga við töku slíkra ákvarðana. Slíkar beiðnir skulu berast skriflega til skóla.

Gild rök fyrir undanþágu frá skyldunámi í tiltekinni námsgrein geta verið ef nemandi með miklar stuðningsþarfir fær undanþágu frá tilteknum námsgreinum eða nemendur með fjölbreyttan menningar- og tungumálabakgrunn. Skólinn getur boðið nemanda önnur námstækifæri í staðinn að höfðu samráði við foreldra, t.d. nám í móðurmáli hans ef aðstæður leyfa. Upplýsa skal foreldra um að slíkar undanþágur geta mögulega haft áhrif á nám nemenda síðar, t.d. á framhaldsskólastigi. Þá er einnig hægt að nýta þessa undanþáguheimild fyrir nemendur sem hafa sýnt afburðaárangur á ákveðnu sviði, samanber leiðbeinandi reglur fyrir skóla um meðferð slíkra mála sem birtar eru hér að neðan.

Dæmi um ástæður undanþágu frá skyldunámi í tiltekinni námsgrein:

1. Nemandi er með annað móðurmál en íslensku og fær undanþágu frá skyldunámi í tilteknum námsgreinum.
2. Nemandi með miklar stuðningsþarfir sem fær undanþágu frá tilteknum námsgreinum að höfðu samráði við fagfólk.
3. Nemandi sem tekst á við tímabundnar persónulegar áskoranir, t.d. vegna skólaforðunar eða kvíða.

Viðmið um verklag vegna beiðni um undanþágu frá skyldunámi í tiltekinni námsgrein:

1. Umsókn foreldra skal vera skrifleg og staðfest af foreldrum og nemanda eftir því sem við á. Í umsókn þarf að koma fram nafn, kennitala, heimilisfang og grunnskóli nemandans.
2. Rökstuðningur undanþágu þarf að koma fram í umsókn foreldra, ásamt skriflegu mati sérfræðinga ef við á.
3. Skólastjóri aflar frekari viðbótarupplýsinga, t.d. frá umsjónarkennara og skólaþjónustu ef þess er talin þörf.
4. Skólastjóri skal svara erindi skriflega og viðhafa ákvæði stjórnvísulaga við framkvæmdina.

(Aðalnámskrá grunnskóla, kafli 16.1.1, Undanþágur frá skyldunámi í tiltekinni námsgrein)

Umsókn um undanþágu frá skyldunámi

Í lögum um grunnskóla nr. 91/2008, 15. grein, er kveðið á um möguleika nemenda með íslensku sem annað tungumál til undanþágu í tiltekinni námsgrein.

Ég sækir hér með um að syni mínum/dóttur minni:

_____ kt. _____

til heimilis að _____

í grunnskólanum _____

verði veitt undanþága frá _____

skólaárið _____

Rökstuðningur og skýring á aðstæðum: _____

Dags. _____

Undirskrift foreldra/foreldris/nemanda

Staðfesting skólastjóra

Móttaka nemenda með annað tungumál – Viðtal 2

(áhersla á skoðanir og upplifun barnsins)

Nafn nemanda: _____ Bekkur: _____

Hvernig líður þér í bekknum? _____

Hvernig fannst þér að flytja til Íslands? _____

Ert þú í sambandi við vini eða fjölskyldu í heimalandi þínu, t.d. á netinu?

_____

Áttu vini hér sem eru frá heimalandi þínu? _____

Áttu íslenska vini? _____

Þekkir þú aðra krakka í skólanum? _____

Stundaðir þú íþróttir eða tókst þátt í tómsundastarfi í heimalandi þínu? _____

_____

Hefur þú áhuga á að taka þátt í íþróttum eða tómsundastarfi hér? _____

_____

Hefur þú áhuga á að taka þátt í starfi félagsmiðstöðvarinnar? _____

_____

Hefur þú farið í sund? Já _____ nei _____

Hefur þú lært að synda? Já _____ nei _____

Finnst þér gaman í skólasundi? Já _____ nei _____

Finnst þér gaman í íþróttum? Já _____ nei _____

Hefur þú notað strætó? Já _____ nei _____

Finnst þér gaman í frístund? Já _____ nei _____

Hver eru áhugamál þín? _____

_____

Finnst þér gaman að lesa? _____

Lestu mikið á móðurmáli þínu eða íslensku? _____

_____

Hefur þú heimsótt bókasafn Kópavogs? _____

Annað sem nemendur / foreldrar vilja að komi fram _____

_____

_____

_____

Dags: _____ Viðtalið sátu: umsjónarkennari ___ foreldrar ___ námsráðgjafi ___ túlkur ___

Viðmiðunarstundatafla í íslensku sem öðru tungumáli

Viðmiðunarstundatafla í íslensku sem öðru tungumáli (ÍSAT)

Aldur: 6–8 ára			
Forstig	1	2	3
6–9 tímar í ÍSAT á viku	4–6 tímar í ÍSAT á viku	3–5 tímar í ÍSAT á viku	2–4 tímar í ÍSAT á viku eða 2–4 stuðningstímar í íslensku
<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum áætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum og list- og verkgreinum. • þarf aðlagðar námsáætlanir í öllum bóklegum námsgreinum, þ.m.t. stærðfræði. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum, list- og verkgreinum og hugsanlega stærðfræði (huga þarf að námsorðaforða í stærðfræði). 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum, list- og verkgreinum, stærðfræði og náttúrugreinum með stuðningi. • þarf aðlagðar áætlanir í bóklegum námsgreinum með sérstaka áherslu á námsorðaforða. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í öllum námsgreinum. Gæti þurft stuðning í námsorðaforða, lesskilningi og ritun.

Viðmiðunarstundatafla í íslensku sem öðru tungumáli (ÍSAT)

Aldur: 8–12 ára			
Forstígi	1	2	3
9–12 tímar í ÍSAT á viku	6–9 tímar í ÍSAT á viku	4–6 tímar í ÍSAT á viku	2–4 ÍSAT tímar á viku eða 2–4 stuðningstímar í íslensku
<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum og list- og verkgreinum. • þarf aðlagðar námsáætlanir í öllum bóklegum námsgreinum, þ.m.t. stærðfræði. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum, list- og verkgreinum og hugsanlega stærðfræði (huga þarf að námsorðaforða í stærðfræði) og ensku/dönsku.* • þarf aðlagðar námsáætlanir í öllum bóklegum námsgreinum. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum, list- og verkgreinum, stærðfræði, og e.t.v. náttúrugreinum. • gæti þurft aðlagðar námsáætlanir í bóklegum námsgreinum og stuðning í námsorðaforða, lesskilningi og ritun innan námsgreinanna. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í öllum námsgreinum. Þarf stuðning og þjálfun í námsorðaforða, lesskilningi og ritun innan námsgreinanna.

Viðmiðunarstundatafla í íslensku sem öðru tungumáli (ÍSAT)

Aldur: 12–16 ára			
Forstig	1	2	3
9–12 tímar í ÍSAT á viku	8–10 tímar í ÍSAT á viku	4-6 tímar í ÍSAT á viku	2–4 tímar í ÍSAT á viku
<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum og list- og verkgreinum. • þarf aðlagðar námsáætlanir í öllum bóklegum námsgreinum, þ.m.t. stærðfræði. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum, list- og verkgreinum og e.t.v. öðrum tungumálum (ensku/dönsku).* • þarf aðlagðar námsáætlanir í öllum bóklegum námsgreinum, þ.m.t. stærðfræði. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í íþróttum, list- og verkgreinum og e.t.v. stærðfræði. • þarf stuðning og aðlagðar námsáætlanir í bóklegum námsgreinum. Mikil áhersla er á söfnun námsorðaforða og að ræða um viðfangsefni námsins, skilja námsefnið og þjálfá ritun innan námsgreina. 	<p>Nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • getur e.t.v. fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum í flestum greinum með stuðningi en í bóklegum greinum þarf áherslan að vera á skilningi og málnotkun í flóknari textagerð en áður og áframhaldandi eflingu námsorðaforða.

* Enska og danska eru kenndar sem skyldufög á grunnskólastigi. Yngri nemendur með íslensku sem annað tungumál, sem hefja nám í þessum tungumálum um leið og jafnaldrar, ættu að geta fylgt almennum námsáætlunum og aldurstengdum viðmiðum frá upphafi. Meta þarf stöðu eldri nemenda, sem koma seinna til landsins, í viðkomandi tungumáli. Þetta skal gert við upphaf náms þeirra á Íslandi áður en ákvörðun er tekin um hvaða viðmiðum er eðlilegt að þeir fylgi. Í lögum stendur að grunnskólum sé heimilt að viðurkenna kunnáttu í móðurmáli nemenda með annað móðurmál en íslensku sem hluta af skyldunámi er komi í stað skyldunáms í erlendu tungumáli.

Í viðmiðunarstundatöflu eru metnar námsþarfir nemenda með íslensku sem annað tungumál í ýmsum námsgreinum út frá aldri og hæfnistigi í íslensku.¹ Meta verður hvern einstakling sérstaklega, hér er einungis um leiðbeinandi viðmið að ræða. Meta þarf hvort nemendur þurfi aðlagðar námsáætlanir í ákveðnum námsgreinum. Áætlanir í bóklegum námsgreinum skulu aðlagðar út frá settum hæfni- og matsviðmiðum námsgreinanna. Nemendur koma til landsins með þekkingu í ýmsum námsgreinum og þurfa að eiga þess kost að nýta námsefni á eigin tungumáli ef hægt er en jafnhliða skal gefa þeim kost á að auka íslenskan orðaforða sinn og skilning á viðfangsefni námsgreina á íslensku, með hjálp stoðgagna, s.s. einfaldari texta, mynda, myndskreiða og fjölbreyttri orðaforðavinnu.²

Í ÍSAT tímum getur að hluta farið fram markviss stuðningur í öðrum námsgreinum en íslensku, með áherslu á að byggja upp námsorðaforðann,³ að taka þátt í umræðum um viðfangsefni og skrifa sögur og ritgerðir. **Samvinna námsgreinakennara og ÍSAT kennara er lykilatriði við gerð námsáætlaða, ákvarðana um framkvæmd náms og kennslu og leiðir í námsmati.**⁴ ÍSAT tímar þurfa ekki að fara fram utan bekkjar ef möguleiki er á teymiskennslu eða stuðningi inni í bekk. Þetta verður að meta eftir aðstæðum og einstaklingum, ein leið er ekki endilega rétta leiðin fyrir alla. Þótt nemendur ráði við að fylgja sömu námsáætlunum og samnemendur þeirra sem hafa íslensku sem móðurmál (*almennar námsáætlanir*) í ákveðnum námsgreinum er líklegt að til þess þurfi þeir stuðning. Lokamarkmiðið er að allir nemendur geti fylgt almennum námsáætlunum og aldursmiðuðum viðmiðum allra námsgreina án stuðnings.

1 Aðalnámskrá grunnskóla (2021), kafli 19.3.

2 Ekki skal gefa nemendum stjórnumerkta einkunn nema í sérstökum tilvikum þar sem búið er að greina hjá þeim þroskafrávik eða sértæka námserfiðleika og unnið hefur verið eftir einstaklingsnámskrá af þeim sökum.

3 Orðaforða má skipta í þrjú þrep eftir því hve algeng orðin eru og í hvaða samhengi þau eru notuð. Fyrsta þrepið er hinn daglegi orðaforði, grunnorðaforði, sem flestir eru fljótir að tileinka sér s.s. *matur, hús, bíll, skóli, tala, skrifa*. Þessi orð er auðvelt að útskýra með myndum eða leika merkingu þeirra. Ekki má þó gera ráð fyrir að orð á þessu þrepi lærist af sjálfu sér vegna þess að mörg þeirra tilheyra heimilislífi og sum læra nemendur e.t.v. aðeins á móðurmáli sínu. Annað þrep orðaforðans eru orð sem hafa huglæga merkingu og eru meira notuð í ritmáli en talmáli s.s. *orsök, sáun, menning, innleiða*. Þessi orð er erfiðara að útskýra á einfaldan hátt og lærast seinna en orð á fyrsta þrepi. Á þessu þrepi eru líka samheiti orða á fyrsta þrepi sem sjaldnar eru notuð í daglegu tali s.s. *piiltur, háhýsi, skriffaeri*. Í þessum flokki eru líka tengiorð og orðasambönd. Þriðja þrep orðaforðans eru hin ýmsu sértæku orð námsgreinanna, t.d. *átóm, fruma, kalvetni, lunga*. Sum þeirra spanna stórt inntak námsgreina og skilningur á þeim felur í sér viðtæka þekkingu t.d. *spendýr, landbúnaður, ljóstillifun*. Orð á öðru og þriðja þrepi liggja til grundvallar námsrángri og eru því kölluð **námsorðaforði**. Uppruna þessara kenninga og umfjöllun um rannsóknir á þessu sviði má lesa um í bókinni *Bringing Words to Life. Robust Vocabulary Instruction* (Beck, McKeown & Kucan, 2013).

4 Lesa má um rannsóknir á sviðinu og leiðir sem hægt er að fara í bók Andreu Honigsfeld og Mariú Dove (2019): *Collaboration for English Learners. A Foundational Guide to Integrated Practices*.

Sports in schools of Kópavogur

Sport classes

Sports classes are mandatory and a part of the school schedule. Every child should get at least 120 minutes per week in a sports class. Sports lessons and swimming lessons are included in those minutes.

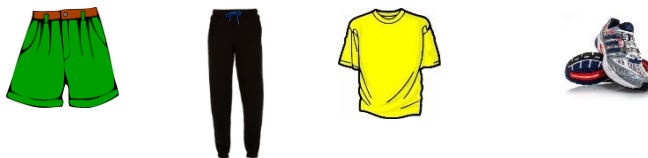
Students are advised to wear sports clothes like shorts or sweatpants or leggings and T-shirts or tank tops.

If students want to wear shoes, they must wear shoes that they are only using indoors.

Sports outfit for girls

Sport outfits for boys

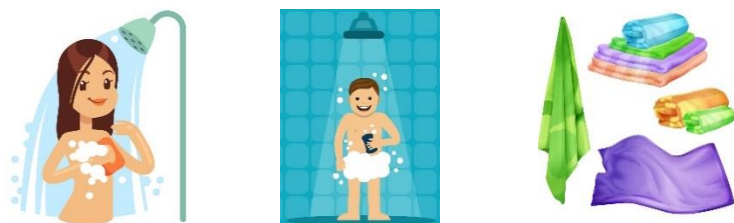
Swimming classes

Swimsuits for
boys and girls

It is important to know that in all swimming pools in Iceland people go to changing rooms according to gender. Women/girls go together in the women's locker room and men go together in men's/boys locker room. It is very important that everyone washes with a soap in the shower without swimsuits before entering the swimming pool to keep the hygiene in the swimming pool according to best standards.

Frístundastyrkur og íþróttafélög – Leisure Grant and Sports clubs in Kópavogur

In Kópavogur there is a variety of sports and leisure activities and Kópavogur offers leisure grants to make it easier for children to participate in sports and leisure. It is important that parents support their children in these activities which help them develop their language abilities, cultural understanding, and social integration. The goal and purpose of the leisure activity grant is to ensure that all children aged 5 – 18 in Kópavogur, can take part in constructive leisure activities irrespective of financial or social position. Registration for courses can be through Kópavogur's service portal or the website/leisure activity grants site of the club/company where the child participates in his/her leisure time activities. Further information can be found on Kópavogur's website:

<https://www.kopavogur.is/is/ibuar/ithrottir-utivist/fristundastyrkir>

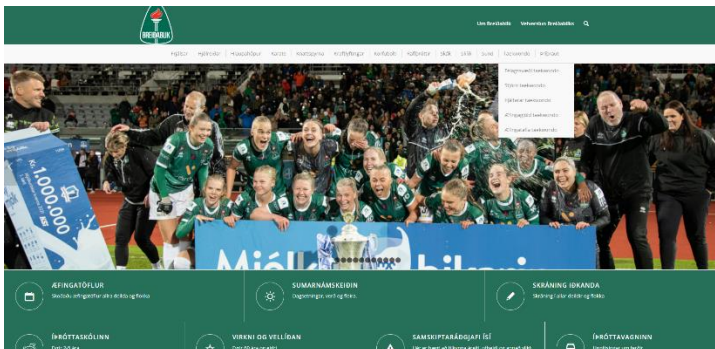
Boginn

Boginn, archery club offers various archery courses for all ages. www.archery.is

Breiðablik

Breiðablik offers training in football, athletics, karate, basketball, chess, cycling, swimming, skiing, taekwondo and triathlon. www.breidablik.is

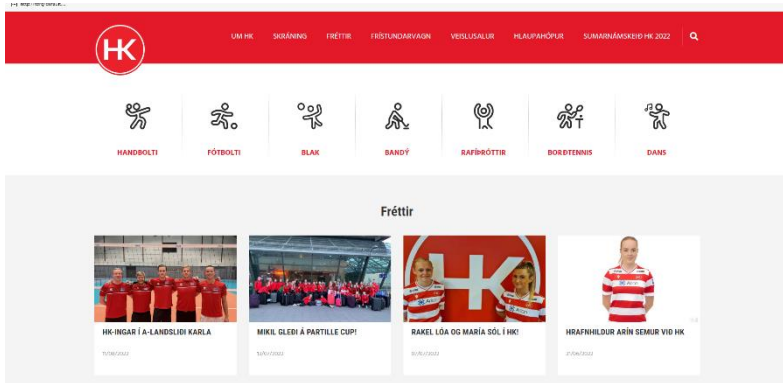

HANDBÓK UM MÓTTÖKU NEMENDA MEÐ FJÖLBREYTTAN MENNINGAR- OG TUNGUMÁLABAKGRUNN Í GRUNNSKÓLA

HK

HK offers training in football, handball, volleyball, bandy, dancing and table-tennis. www.hk.is

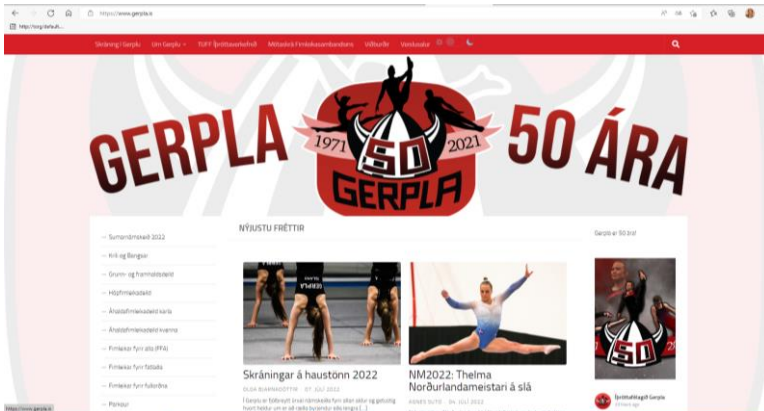

SCAN ME

Gerpla

Gerpla offers training in various gymnastics and parkour. www.gerpla.is

SCAN ME

Sprettur

The Horse club Sprettur offers various courses in riding www.sprettarar.is

SCAN ME

GKG

GKG is a golfclub and offers golf courses for children and teenagers. www.gkg.is

SCAN ME

Hvönn,

Hvönn, dance school offers several courses in children dancing and ballroom dancing. www.hvonn.is

Valmynd
Fréttir
Á döfren
Námstað í boði
Danseignsla fyrir félaga
Skráðu þig á námskeið
Verðir á haust 2021
Stundatafla
Um Danseignslu Hvönn
Kennarar og starfsfólk
Hvar eru við?
Aftur til fortíðar

Hlekkir
Dál.is
DÍI hæðarlegur
Danseignsla Óvaxar

Danseignsla Hvönn
Ogutuvarn 14
203 Kópavogur
S: 5152318, 5626168 &
8666146
hvonn@hvonn.is

Stundatafla vetrarins
17. August, 2022

Stund	Stund	Stund	Stund	Stund	Stund	Stund
18:00						
18:15						
18:30						
18:45						
19:00						
19:15						
19:30						
19:45						
20:00						
20:15						
20:30						

Komdu í dans hjá Hvönn
16. August, 2022

SCAN ME

Tennishöllin í Kópavogi

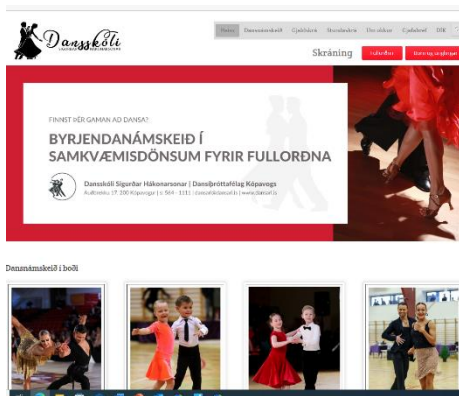
TFK is a tennis club. They offer various tennis courses for all ages. www.tennishollin.is

Dansskóli Sigurðar Hákonarsonar

DÍK, dance school offers several courses in children dancing and ballroom dancing. www.dansari.is

Siglingafélagið Ýmir

Ýmir is a sailing club and offers sailing courses for children and teenagers. www.siglingafelag.is

